

DR. FÁBIÁN PÉTER*

A titkos információgyűjtésre vonatkozó szabályok jogfejlődésének büntetőjogi értékelése

1. A titkos információgyűjtés

A nemzetbiztonsági tevékenység lényegéhez tartozik egyes műveletek titkossága, leplezett jellege, a titkos információgyűjtés pedig az egyik legsajátosabb eszköze a felderítő, hírszerző munkának. Titkos információgyűjtés – a legáltalánosabb megközelítésben – az erre feljogosított szerv intézkedéseit értjük, melyeket a törvényben meghatározott feladatai ellátásához szükséges információk megszerzése érdekében vet be, és melyek elkerülhetetlenül korlátozzák az egyén privátszféráját védő jogokat. A titkosszolgálati eszközök közös jellemzője tehát, hogy azok alkalmazására az érintett tudta és engedélye nélkül kerül sor.¹ A konspiráció a titkos információgyűjtés lényegéből fakad, a lelepleződés a nemzetbiztonsági tevékenység sikerét veszélyezteti. A titkos információgyűjtés mikéntje, az alkalmazás módszere, miként az is, hogy mi lesz a megszerzett információk sorsa, nem kerülhetnek nyilvánosságra, a részletek kizárólag csak az arra jogosultak számára ismerhetők meg. Ez nemcsak az alkalmazott eszközök és módszerek eredményessége érdekében szükséges, hanem azért is, mert az eljárásokban közreműködő személyek biztonsága csakis ekként garantálható.²

1.1. A titkos információgyűjtés szabályainak fejlődése

Miként az megismerhető, a rendszerváltást megelőzően hosszú évtizedeken át törvényi szinten szabályozatlan volt a titkos adatgyűjtés témaköre, titkos miniszteri parancsok, belső utasítások határozták meg a leplezett tevékenységek mikéntjét. A fordulópontot az átmeneti szabályokat tartalmazó 1990. évi X. törvény jelentette, mely a „különleges titkosszolgálati eszközök és módszerekről” szolt. A titkosszolgálati eszközöket anélkül lehetett igénybe

venni, hogy bíró azt engedélyezte volna, vagy akár csak ellenőrizhette volna az igénybevétel jogszerűségét.

Az ügyészséget ugyan tájékoztatták a leplezett eszközök alkalmazásáról, ám sem engedélyezési, sem utólagos ellenőrzési jogkörrel nem bírt. Az 1990. évi X. törvény egyaránt vonatkozott a rendőrségre és a nemzetbiztonsági szolgálatokra, definiálta a titkos eszközök gyűjtőfogalmát, és leszögezte, hogy ilyen eszközök csak akkor vehetők be, ha a szükséges adat megszerzésére más mód nem áll rendelkezésre. Az akkor hatályos Büntető Törvénykönyvvel – vagyis az 1978. évi IV. törvénnyel összhangban – nevesítette azokat a bűncselekményeket, melyek esetében ezeket az eszközöket igénybe lehetett venni. Az átmeneti törvényt a 26/1990. (II. 14.) MT rendelet egészítette ki.

Hosszadalmas politikai viták és több elvetett javaslat után született meg a nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló 1995. évi CXXV. törvény. Az ezt követő években számtalan jogszabályt fogadtak el, ezzel igyekeztek igazolást találni arra, hogy összesen tizenegy szervezet (az öt titkosszolgálati szervezet mellett öt nyomozati jogkörrel rendelkező szervezet és a rendőrség belső elhárítása) kapott felhatalmazást titkos eszközök alkalmazására.³

A következő jogszabályok tartalmaztak titkosszolgálati eszközök alkalmazására vonatkozó rendelkezéseket:⁴ a büntetőeljárásról szóló törvény,⁵ a rendőrségi törvény,⁶ az ügyészségi törvény,⁷ a határőrségről szóló törvény,⁸ a Vám- és Pénzügyőrségről szóló törvény,⁹ a

³ Belovics–Tóth 2017, 180.

⁴ 2/2007. (I. 24.) AB határozat III. 2.1.

⁵ 1998. évi XIX. a büntetőeljárásról.

⁶ 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről.

⁷ 1972. évi V. törvény a Magyar Köztársaság ügyészségéről.

⁸ 1997. évi XXXII. törvény a határőrizetről és a Határőrségről.

⁹ 2004. évi XIX. törvény a Vám- és Pénzügyőrségről.

* *Büntetőjogász, a Top Cop Security cégcsoport alapítója és tulajdonosa*

¹ Tóth 2009, 13.

² Dobák Imre: Az információgyűjtésről általában. In: Resperger István (szerk.): A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban. Budapest, 2018, Dialóg Campus. 99–110. 104.

nemzetbiztonsági szolgálatokról szóló törvény.¹⁰ Ezen túlmenően megemlítendő még a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről szóló törvény,¹¹ az elektronikus hírközlésről szóló törvény,¹² továbbá a 180/2004. (V. 26.) Kormányrendelet, mely az elektronikus hírközlési feladatokat ellátó szervezetek és a titkos eljárásokra (információgyűjtésre, illetve adatszerzésre) jogosult szervezetek együttműködéséről szól,¹³ valamint a 9/2005. (I. 19.) Kormányrendelet, mely a posta és a titkos eljárásokra jogosult szervezetek vonatkozásában szabályozta az együttműködés mikéntjét.¹⁴ A 21/1996. (VIII. 31.) BM rendelet az adatkezelési szabályokat határozta meg,¹⁵ a 26/1999. (VIII. 13.) BM rendelet pedig a különleges eszközök engedélyezése iránti eljárás részletszabályait határozta meg. Ez utóbbi – többször módosított – rendelet egyébként egészen 2018. június 31-ig hatályban volt.¹⁶

Ezek a jogszabályok különbséget tettek engedélyhez nem kötött, ügyészi engedélyhez kötött, igazságügyi-miniszteri engedélyhez kötött, illetve bírói engedélyhez kötött titkos eszközök között. Az alkalmazás szempontjából pedig külön kategóriaként kezelték a titkos információgyűjtést és titkos adatszerzést. Az előbbire kizárólag a nyomozás elrendelése előtt kerülhetett sor, az Nbtv., a rendőrségi törvény, az ügyészségi törvény, a vámtörvény és a határőrségi törvény alapján. Az Nbtv. által tárgyalt titkos információgyűjtés egy önálló rendszert képezett, míg a vámtörvény, az ügyészségi törvény, és a határőrségi törvény a rendőrségi törvényben meghatározott szabályrendszerre épült. A titkos adatszerzésre csak a nyomozás elrendelése után kerülhetett sor, és legfeljebb a vádemelésig, szabályait a büntetőeljárás törvény tartalmazta. Ha egy ügyben korábban folyt titkos információgyűjtés, akkor azt a nyomozás elrendelését követően titkos adatszerzéssé kellett átalakítani.¹⁷

Az igazságügyi-miniszteri és a bírói engedéllyel végrehajtható titkos információgyűjtést külső engedélyhez kötöttnek nevezték, az alkalmazhatóság eseteit a fentebb hivatkozott törvények tartalmazták. A bírói engedély a megyei bíróságon működő bíró által adott engedélyt jelentette. A büntetőeljárás törvény részletesen szabályozta a kizárás kérdéskörét e vonatkozásban is, így az engedélyező bíró nem lehetett azonos sem a perbíróval, sem azzal a bíróval, aki a titkos adatszerzést engedélyezte. Lényeges az is, hogy az Nbtv.

alapján eljáró bíró nem lehetett azonos a rendőrségi törvény, az ügyészségi törvény stb. alapján eljáró bíróval.

Ebből pedig az következik, hogy sem a titkos információgyűjtést, sem a titkos adatszerzést engedélyező bíró, sem pedig a perbíró nem ismerhette meg a titkos információgyűjtés/adatszerzés előzményi iratait, és ez még arra a nyomozási bíróra is vonatkozott, aki a nyomozás elrendelését követően a titkos információgyűjtés titkos adatszerzéssé alakításáról döntött. Ennek az a magyarázata, hogy a titkos adatszerzés indítványozója – eltérő tartalmú jogszabályi rendelkezés hiányában – saját belátása szerint döntött arról, hogy a bírónak milyen eredeti iratokat mutat be, illetve mely iratokról csatol csak kivonatot, jelentést.¹⁸

A jogszabályok sem a titkos információgyűjtés, sem a titkos adatszerzés fogalmát nem határozták meg, ehelyett felsorolták az e körbe tartozó módszereket és eszközöket. Néhány példa a külső engedélyt nem igénylő eszközökre: puhatolás, fedőokirat kiállítása, helyiség, épület, jármű, esemény, személy megfigyelése, a megfigyelés eredményének rögzítése audio- vagy video-eszközzel, csapda alkalmazása, álvásárlás. Példák a bírói, illetve a miniszteri engedélyhez kötött eszközökre: titkos kutatás, magánlakásban történtek megfigyelése és rögzítése technikai eszközzel, levél, postai küldemény, telefonbeszélgetés tartalmának megismerése és rögzítése, internetes levelezés, adat-továbbítás megismerése, rögzítése.¹⁹

A korabeli szabályozás meglehetősen bonyolult volt, nem léteztek egyértelmű rendelkezések arra nézve, hogy miként használhatók fel (illetve, felhasználhatók-e egyáltalán) a nyomozás elrendelését megelőzően bűnüldözési céllal folytatott titkos adatszerzés eredményei. Az, hogy a nemzetbiztonsági, terrorelhárítási (tehát nem, vagy nem kifejezetten bűnüldözési) célzatú titkos eljárások során is előkerülhettek olyan adatok, melyek indokoltá tették a nyomozás elrendelését – tovább bonyolította a helyzetet.²⁰

Mindezek mellett alkotmányossági aggályok is felmerültek. Az Alkotmánybíróság a 2/2017. (I. 24.) AB határozatban elemezte az Emberi Jogok Európai Bíróságának „rejtett nyomozással” kapcsolatos esetjogát. Ennek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a titkos információgyűjtésre vonatkozó szabályozásnak maradéktalanul meg kell felelnie a jogállamiság elvének, különösen azért, mert e körben – éppen a titkoság okán – hatékony jogorvoslatra nincsen lehetőség.

A titkos eszközök alkalmazása során egy három lépésos ellenőrzésre van szükség: először akkor kell biztosítani az ellenőrzést, amikor az alkalmazást elrendelik, majd a végrehajtás során, végül azt követően, hogy a beavatkozást berekesztették. A titkos eszközök alkalmazása – szögezte le a taláros testület – „a végrehajtható hatalomnak 'beláthatatlan' lehetőségeket ad,

¹⁰ 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról.

¹¹ 2002. évi LIV. törvény a bűnüldöző szervek nemzetközi együttműködéséről.

¹² 2003. évi C. törvény az elektronikus hírközlésről.

¹³ 180/2004. (V. 26.) Korm. rendelet az elektronikus hírközlési feladatokat ellátó szervezetek és a titkos információgyűjtésre, illetve titkos adatszerzésre felhatalmazott szervezetek együttműködésének rendjéről.

¹⁴ 9/2005. (I. 19.) Korm. rendelet a postai szolgáltatók, a postai közreműködők és a titkos információgyűjtésre, illetve titkos adatszerzésre felhatalmazott szervezetek együttműködésének részletes szabályairól.

¹⁵ 21/1996. (VIII. 31.) BM rendelet a belügyminiszter irányítása alatt álló titkos információgyűjtésre feljogosított szervek adatkezelésének egyes szabályairól.

¹⁶ 26/1999. (VIII. 13.) BM rendelet a különleges eszközök és módszerek engedélyezéséről és igénybevételéről.

¹⁷ 1998. évi XIX. törvény 200. § (4) bekezdés

¹⁸ 2/2007. (I. 24.) AB határozat III. 2.3.

¹⁹ 2/2007. (I. 24.) AB határozat III. 2.4.

²⁰ Belovics-Tóth 2017, 180.

ezért elengedhetetlen, hogy már maguk az eljárások kellő garanciát nyújtsanak az egyén jogainak érvényesülésére”.²¹ Szükséges biztosítékokat beépíteni a szabályozásba annak érdekében, hogy a titkos eszközök alkalmazása megfelelően dokumentált legyen, szükséges rendelkezni arról is, hogy miként óvják, a törvényben írt feltételek bekövetkezésekor pedig miként semmisítsék meg e dokumentumokat. A titkos módszerek és eljárások alkalmazására csak meghatározott célból kerülhet sor, ilyen célként fogadható el a közbiztonság, a közegészség, a nemzetbiztonság, a bűnmegelőzés, mások jogainak védelme. Az alkalmazásra csak akkor kerülhet sor, ha a klasszikus nyomozati eszközök e célok elérésére elégtelenek. Ha pedig sor kerül a titkos eszköz alkalmazására, úgy annak meg kell felelnie a szükségesség és arányosság követelményének.²²

Az Alkotmánybíróság az indítványok alapján megvizsgálta a rendőrségi törvény és a büntetőeljárás törvény támadott rendelkezéseit [az Rtv. 69. § (3) bekezdését és a Be. 201. § (1) bekezdését], és arra a következtetésre jutott, hogy az adott szabályozás mellett „a titkos információgyűjtés, illetve a titkos adatszerzés speciális feltételeinek értelmezése parrtalanná válik”, az igénybevétel „általános szükségességi feltételrendszere meghatározatlan”, azt pedig, hogy az alkalmazás során milyen szempontokat mérlegelhet a jogalkalmazó, a törvény nem határozza meg.²³ Mindezek miatt sérül a jogbiztonság és a jogi szabályozás kiszámíthatóságára vonatkozó alkotmányos követelmény. Az Alkotmánybíróság ezért a támadott jogszabályi rendelkezéseket megsemmisítette.²⁴

1.2. Nemzetbiztonsági célú titkos eljárások a hatályos szabályozásban

A fentiekben láthattuk, hogy a leplezett eszközökre vonatkozó korábbi szabályozás rendkívül bonyolult, nehezen követhető volt, sőt, bizonyos elemei még az alkotmányossági tesztek próbáját sem állták ki. Azt, hogy a hatályos szabályozás egyszerű lenne, nem állíthatjuk, de a korábbinál mindenképpen áttekinthetőbb. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (Be.) az érintett tudta nélkül, garanciális feltételek mellett folytatott bizonyítási eljárásokat egységes terminológiát használva, leplezett eszközöknek nevezi. Bűnüldözési céllal (a felderítés érdekében) a Be. kerekein kívül csak kivételesen, az Nbtv. alapján kerülhet sor titkos információgyűjtésre. Az Nbtv. szerint folytatott titkos adatgyűjtés eredménye ugyanakkor – meghatározott feltételek mellett – a nyílt nyomozati eljárás részévé tehető.

Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése deklarálja, hogy „Magyarország független, demokratikus jogállam”.²⁵ A VI. cikk értelmében „mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák”, továbbá, „mindenkinek joga van személyes adatai védelméhez, valamint a közérdekű adatok megismeréséhez és terjesztéséhez”.²⁶

A Be. definiálja a leplezett eszköz fogalmát, értve ez alatt olyan, bizonyos alapjogok korlátozásával járó különleges tevékenységet, melyet az erre felhatalmazott szervek az érintett tudta és beleegyezése nélkül végezhetnek. E tevékenységre tehát csakis a büntetőeljárásban kerülhet sor, az alkalmazásra pedig a rendőrség, a NAV bűnügyi szervei, valamint az ügyészség jogosultak.²⁷ Leplezett eszköz három feltétel együttes teljesülése esetén vethető be, ezek a következők:

- megalapozottan feltehető, hogy a beszerezni kívánt információhoz más módon nem lehet hozzáférni, és a kérdéses információ elengedhetetlenül szükséges a büntetőeljárás céljának eléréséhez;
- az alkalmazás nem eredményezi az érintett vagy más személy alapvető jogának olyan korlátozását, mely korlátozás aránytalan lenne a kitűzött bűnügyi célhoz képest;
- valószínűsíthető, hogy az alkalmazással bűncselekménnyel összefüggő információ, illetve bizonyíték szerezhető meg.²⁸

A fentieket ekként összegezhetjük: a leplezett eszköz alkalmazásának meg kell felelnie a szükségesség, az arányosság és a várható eredményesség hármas kritériumának.

A büntetőeljárásban alkalmazott leplezett eszközök lehetnek engedély nélkül alkalmazható eszközök, lehetnek bírói vagy ügyészi engedéllyel alkalmazott eszközök. A Be. példalózó jelleggel felsorol néhányat ezen eszközök közül, az engedély nélküli eszközök listája – értelemszerűen – nem teljes, a technikai fejlődés következtében ugyanis folyamatosan bővíthet.

A Be. alapján engedélyhez nem kötött leplezett eszközök a következők: informátor alkalmazása; adatgyűjtés, ellenőrzés; a sértett vagy más személy helyettesítése; rejtett figyelés; valótlan, megtévesztő információ. Ügyészi engedélyes eszközök: fizetési művelet megfigyelése; büntetlenség kilátásba helyezése; hozzájárulással alkalmazott megfigyelés; álvásárlás; fedett nyomozó; fedőokirat, fedőintézmény, fedőadat. Bírói engedélyes leplezett eszközök: információs rendszer megfigyelése; titkos kutatás; hely titkos megfigyelése; küldemény titkos megismerése; lehallgatás.²⁹

A Be. részletesen meghatározza az alkalmazás feltételeit, az engedélyezés menetét, az engedély megszüntetésének esetköreit.

²¹ 2/2007. (I. 24.) AB határozat IV. 2.1.

²² 2/2007. (I. 24.) AB határozat IV. 2.1.

²³ 2/2007. (I. 24.) AB határozat IV. 3.5.

²⁴ 2/2007. (I. 24.) AB határozat IV. 3.5.

²⁵ Magyarország Alaptörvénye B) cikk (1) bekezdés

²⁶ Magyarország Alaptörvénye VI. cikk (1)–(2) bekezdések

²⁷ Be. 214. § (1) bekezdés

²⁸ Be. 214. § (5) bekezdés

²⁹ Belovics–Tóth 2017, 182.

A bírói engedélyes leplezett eszközök esetében az ügyész terjeszti elő az indítványt, ennek tárgyában a bíró hetvenkét órán belül dönt: megadja az engedélyt, részben adja meg, vagy elutasítja az indítványt. Ha a késlekedés jelentős veszéllyel járna, az ügyészség százhusz órára elrendelheti a leplezett eszköz alkalmazását, hetvenkét órán belül azonban – az elutasítás terhe mellett – meg kell szereznie a bíró engedélyét. A bírói engedély egy érintett személyre szól, ebben azonosítható módon megjelöli, kiről van szó, részletezi az alkalmazható eszközök körét, megjelöli az alkalmazás célját, kezdő és befejező időpontját, valamint a tényállás lényegét és a bűncselekmény minősítését. Indítványra mód van az alkalmazás kiterjesztésére, ez jelentheti újabb eszköz bevonását, vagy egy korábbi eszköz hatókörének kiterjesztését.

Ebből az következik, hogy az engedélyben nemcsak azt kell megjelölni például, hogy az telefon lehallgatására szól, hanem a hívószámot is pontosan meg kell adni. Az engedély időtartama kilencven nap, ez ügyészi indítványra három alkalommal meghosszabbítható, esetenkénti további kilencven nappal. Ez azt jelenti, hogy egy személlyel szemben egyazon büntetőeljárásban összesen legfeljebb háromszázhatvan napig lehet bírói engedélyes leplezett adatgyűjtést folytatni.³⁰

Az engedélyező bíró ellenőrizheti menet közben az alkalmazást, felhívására az alkalmazó szerv köteles a már beszerzett adatokat – nyolc napon belül – bemutatni. A határidő elmulasztása esetén a bíróság visszavonja az engedélyt, illetve megtiltja az eszköz alkalmazását.³¹

Bírói engedélyes leplezett eszközök főszabály szerint az öt évig terjedő szabadságvesztéssel vagy ennél súlyosabban büntetendő bűncselekmények esetében alkalmazható. A Be.-ben taxatív felsorolt bűncselekmények esetén akkor is sor kerülhet az alkalmazásra, ha a büntetési tétel legfeljebb három év szabadságvesztés. Ez a helyzet például a bűnszövetségben elkövetett bűncselekményeknél, a korrupciós bűncselekményeknél (kivéve a feljelentés elmulasztását), a kábítószer-prekurzorral visszaélés esetén.³²

A leplezett eszköz alkalmazását megszüntetheti az alkalmazó szerv vezetője és az ügyészség is. Erre akkor kerülhet sor, ha az alkalmazástól már további eredmény nem várható; ha az engedélyben rögzített módon és keretek között lehetetlen tovább folytatni az alkalmazást; ha elérte a célját; ha az alkalmazásra meghatározott időtartam lejárt. Megszüntetés esetén a céllal össze nem egyeztethető, szükségtelen, felhasználásra alkalmatlan adatokat törölni kell, a megszüntetést követő harminc napon belül.³³

A leplezett eszköz alkalmazásával beszerzett adat, információ csak azzal a személlyel szemben és csak arra a bűncselekményre vonatkozóan használható fel, akire, illetve amely bűncselekményre az engedélyt a

bíró megadta. Az általános felhasználhatósági szabály mellett léteznek kivételek is. Lehet, hogy az engedélyben nem jelölték meg azt a bűncselekményt, melynek bizonyítására utóbb alkalmasnak minősül a leplezett úton beszerzett adat.

Ha az engedély kiadásának törvényi feltételei az utóbb felmerült bűncselekmény vonatkozásában is fennállnak, a titkos adatszerzés eredménye felhasználható. Továbbá, annak a bűncselekménynek a bizonyítására, amelyre nézve a bíróság engedélyezte az eszközhasználatot, a leplezett adatgyűjtés eredménye valamennyi elkövetővel szemben felhasználható. Feltétel azonban ezekben az esetekben, hogy az eljárást a felmerülést követő harminc napon belül ki kell terjeszteni az engedélyben nem szereplő személyi és bűncselekményi körre.³⁴

Felmerülhet annak szükségessége is, hogy az engedélytől teljesen eltérő személyi és bűncselekményi körre használják fel az alkalmazás eredményét. Ennek feltételei igen szigorúak, és csak a Be.-ben tételesen meghatározott bűncselekmények esetében nyílik erre lehetőség. Ilyen bűncselekmény például az emberrablás, a terrorcselekmény, a terrorizmus finanszírozása, a szándékosan elkövetett közveszély okozása. További feltétel, hogy az eszköz alkalmazásának törvényi kritériumai teljesüljenek; az alkalmazó szerv a felhasználni kívánt adat megszerzését követő nyolc napon belül indítsa meg az érintett személy ellen a nyomozást vagy legalábbis az előkészítő eljárást a kérdéses bűncselekmény vonatkozásában; a bíró engedélyezze a felhasználást.³⁵

1.3. Titkos információgyűjtés az Nbtv. alapján

Az Nbtv. 8. §-a alapján a nemzetbiztonsági szolgálat írásbeli megkeresésre titkos információgyűjtést folytat, vagy technikai segítséget nyújt a megkereső szervek részére a Be. szerinti leplezett eszközök alkalmazásának végrehajtásához.³⁶

Az Nbtv. tehát a titkos információgyűjtés fogalommal operál, értve az alatt azt a hírszerző tevékenységet, melynek során magánlakást, levelezést, egyéb kommunikációt stb. a megfelelő eszközökkel – az érintett tudta nélkül – megfigyeli, és ennek során adatokat gyűjt és rögzít. A titkos információgyűjtés valamennyi nemzetbiztonsági szakszolgálat végezhet, kivételt jelent a Terrorrelhárítási Információs és Bűnügyi Elemző Központ.³⁷

Az Nbtv. is különbséget tesz külső engedéllyel folytatható, illetve külső engedélyt nem igénylő titkos információgyűjtés között.

A külső engedélyhez nem kötött titkos információgyűjtés kevésbé súlyos, de semmiképpen nem töme-

³⁰ Be. 234. §

³¹ Be. 235. §

³² Be. 234. §

³³ Be. 245. §

³⁴ Belovics–Tóth 2017, 192.

³⁵ Be. 253. §

³⁶ Nbtv. 8. §

³⁷ Nbtv. 53. §

ges beavatkozást jelent az érintettek privátszférájába, ezért az e körbe tartozó eszközök esetében elegendő, ha az alkalmazásra az adott szolgálat vezetője ad engedélyt. Az engedélynek ebben az esetben is konkrétan kell lennie, és írásba is kell foglalni. Néhány példa a külső engedélyhez nem kötött információgyűjtésre: felvilágosítás kérése; titkos kapcsolatot létesítése magánszeméllyel; csapda alkalmazása; fedőokmány készítése és felhasználása; fedőintézmény létrehozása és fenntartása; objektum, jármű, útszakasz, esemény megfigyelése; telefon-kísérőadatok gyűjtése.³⁸

Példák a külső (vagyis miniszteri) engedélyhez kötött titkos információgyűjtésre: lakás titokban történő átkutatása, a tapasztaltak rögzítése technikai eszközökkel; postai küldemény felbontása, ellenőrzése és tartalmának rögzítése technikai eszközzel; elektronikus úton folytatott kommunikáció tartalmának megismerése, rögzítése; számítástechnikai eszközön tárolt vagy azon keresztül továbbított adatok megismerése, tartalmuk történő rögzítése, felhasználása.³⁹

Az előterjesztést a szolgálat főigazgatója terjesztheti elő. A konkrét bűncselekmények esetében (például állam elleni bűncselekmények, emberiség elleni bűncselekmények), valamint konkrét nemzetbiztonsági feladatok ellátása (például „a Magyarország törvényes rendjének jogellenes eszközökkel történő megváltoztatására vagy megzavarására irányuló leplezett törekvések” felderítése és elhárítás) érdekében folytatandó titkos információgyűjtést a Fővárosi Törvényszéken működő bíró engedélyezi. Egyéb esetekben az igazságügy-miniszter adja ki az engedélyt. Mind a bíró, mind a miniszter esetében érvényes a szabály: az előterjesztésről annak benyújtásától számított hetvenkét órán belül köteles dönteni, mégpedig indokolt határozatban. A titkos információgyűjtés esetenként kilencven napig engedélyezhető, ez az időtartam a feltetelek újbóli vizsgálata, illetve megléte esetén legfeljebb kilencven nappal meghosszabbítható.⁴⁰ ■

Felhasznált források

- Baráth Magdolna: Az államp védelem az egységes Belügyminisztériumban. Betekintő 2010/3. http://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2010_3_barath.pdf
- Barker, Jonathan: A terrorizmus. Budapest, HVG Kiadói Rt., 2003.
- Bartkó Róbert: A terrorizmus elleni küzdelem kriminálpolitikai kérdései. Győr, Universitas Győr Nonprofit Kft., 2011.
- Belovics Ervin – Tóth Mihály: Büntető eljárásjog. Harmadik, aktualizált kiadás. Budapest, HVG-ORAC Kiadó, 2017.
- Belovics Ervin – Molnár Gábor Miklós – Sinku

Pál: Büntetőjog II. a 2012. évi C. törvény alapján. Budapest, HVG-ORAC Kiadó, 2012.

- Bikki István: A titkos operatív technikai rendszabályok és módszerek, valamint a K-ellenőrzés alkalmazására vonatkozó szabályok 1945–1990 között (rövid áttekintés). Betekintő 2010/1. http://epa.oszk.hu/01200/01268/00013/bikki_istvan.htm
- Boda József: A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat helye és szerepe a rendvédelemben. In: Gaál Gyula – Hautzinger Zoltán (szerk.): Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIII. 2012. Magyar Hadtudományi Társaság, 113–130. <http://www.pecshor.hu/periodika/XIII/boda.pdf>
- Boda József: A magyar állambiztonsági és nemzetbiztonsági szervek vezetése, irányítása és ellenőrzése 1942–2015 között. In: Hack Péter – Király Eszter – Korinek László – Patyi András: Gállyapadból laboratóriumot. Tanulmányok Finszter Géza professzor tiszteletére. Budapest, ELTE Eötvös Kiadó, 2015. 15–32.
- Cserényi-Zsitnyanyi Ildikó: Az Államvédelmi Hatóság szervezeti változásai (1950–1953). Betekintő 2009/2. http://epa.oszk.hu/01200/01268/00010/cserenyi-zsitnyanyi_ildiko.htm
- Cséve Lajos: Néhány gondolat a Nemzetbiztonsági Hivatal létrejöttéről és munkájáról. Rendészeti Szemle 10. évf. 1993/10. 8–13.
- Dávid Ferenc: Történeti visszatekintés a magyar titkosszolgálatokra. In: Resperger István (szerk.): Nemzetbiztonsági alapismeretek. Budapest, 2018, Dialóg Campus. 11–28.
- Dobák Imre: Az információgyűjtésről általában. In: Resperger István (szerk.): A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban. Budapest, 2018, Dialóg Campus. 99–110.
- Dobák Imre: A Nemzetbiztonsági Szakszolgálat. In: Resperger István (szerk.): A nemzetbiztonság elmélete a közszolgálatban. Budapest, Dialóg Campus, 2018. 235.
- Gál István László: A XXI. század új bűncselekménytípusa: a terrorizmus finanszírozása. Rendészeti Szemle 57. évf. 2009/6. 61–90.
- Gál István László: A pénzmosás és a terrorizmus finanszírozása az új magyar büntetőjogban. Belügyi Szemle 61. évf. 2013/6. 26–56.
- Palasik Mária: A politikai rendőrség háború utáni megszervezése. In: Gyarmati György (szerk.): Államp védelem a Rákosi-korszakban. Tanulmányok és dokumentumok a politikai rendőrség második világháború utáni tevékenységéről. Budapest, Történeti Hivatal, 2000. 33–55. http://www.betekinto.hu/sites/default/files/betekinto-szamok/2007_2_takacs.pdf

³⁸ Nbtv. 54. §

³⁹ Nbtv. 56. §

⁴⁰ Nbtv. 57–58. §

Jogforrások

- Európai Unióról szóló Szerződés (EUSZ) 24
- Magyarország Alaptörvénye
- 1945. évi V. törvény a Moszkvában 1945. évi január hó 20. napján kötött fegyverszüneti egyezmény becikkelyezéséről.
- 1949. évi XX. törvény a Magyar Népköztársaság Alkotmánya (közlönyállapot).
- 1987. évi XI. törvény a jogalkotásról.
- 1990. évi X. törvény a különleges titkosszolgálati eszközök és módszerek engedélyezésének átmeneti szabályozásáról.
- 1995. évi CXXV. törvény a nemzetbiztonsági szolgálatokról.
- 1998. évi XIX. a büntetőeljárásról.
- 1999. évi LXXV. törvény a szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról.
- 2012. évi XCVI. törvény az egyes törvényeknek a polgári hírszerzési tevékenység irányításával kapcsolatos módosításáról.
- 2017. évi XXXIX. törvény az európai uniós és a nemzetközi büntügyi együttműködést szabályozó törvények, és ehhez kapcsolódóan más törvények jogharmonizációs célú módosításáról.

- 1956. évi 35. számú törvényerejű rendelet a rendőrségről szóló 1955. évi 22. számú törvényerejű rendelet kiegészítéséről.
- 1974. évi 17. törvényerejű rendelet az állam- és közbiztonságról.
- 1035/2012. (II. 21.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról.
- 26/1990. (II. 14.) MT rendelet a nemzetbiztonsági feladatok ellátásának átmeneti szabályozásáról.
- 26/1999. (VIII. 13.) BM rendelet a különleges eszközök és módszerek engedélyezéséről és igénybevételéről.

Egyéb források

- Az Európai Unió Tanácsa. Az EU terrorizmus elleni stratégiája.
<https://www.consilium.europa.eu/hu/policies/fight-against-terrorism/eu-strategy/>
- A Minisztertanács elnökhelyettesének 1/1975. sz. utasítása az állam biztonságának védelmében alkalmazható eszközökről és módszerekről.
https://www.abtl.hu/sites/default/files/forrasok/1975_1.pdf
- 2/2007. (I. 24.) AB határozat

BÜNTETŐ TÖRVÉNYKÖNYV

A népszerű jogszabálygyűjtemény-sorozatot a jövőben a Novissima Kiadó és a HVG-ORAC Kiadó közösen jelentetik meg. A Büntető Törvénykönyvet tartalmazza a sorozatnak ez a kötete. Kis mérete és felhasználóbarát tördelése alkalmassá teszi, hogy a jogászok a mindennapi munkájuk során forgassák és magukkal vigyék a tárgyalótermekbe is.

A szerkesztés lezárása: 2019. március 5.

Ára: 1650 Ft

WEBES VÁSÁRLÁS
-5%